

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

РЕШЕНИЕ
№ 1194 - ПОД/17.09.2008 г.

До Комисията за финансов надзор (КФН) чрез заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Осигурителен надзор" (заместник-председателя на КФН), е внесена жалба с вх. № 91-01-492 от 10.09.2008 г. от ПОД „Алианц България” АД срещу решение № 1136 – ПОД от 29.08.2008 г. на заместник-председателя на КФН.

Посочената жалба е подадена в нормативно определения срок, съгласно чл.84, ал.1 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), и отговаря на изискванията за редовност по чл.85 от АПК.

Като се запознах с подадената жалба, приех за установено от фактическа и правна страна следното:

С посоченото решение № 1136 – ПОД от 29.08.2008 г. на заместник-председателя на КФН се утвърждават Изисквания към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и т. 2 от Кодекса за социално осигуряване (Изискванията). Със същото решение се отменят Изискванията към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и т. 2 от Кодекса за социално осигуряване, утвърдени с решение № 236-ПОД от 28.03.2006 г. на заместник-председателя на КФН (действащите Изисквания). Определя се, че утвърдените Изисквания се прилагат от пенсионноосигурителните дружества от 01.10.2008г., като от същата дата се считат за отменени действащите Изисквания.

С подадената жалба ПОД „Алианц България” АД оспорва законосъобразността и целесъобразността на решение № 1136 – ПОД от 29.08.2008 г. на заместник-председателя на КФН.

1. В жалбата се изтъква, че в решението липсват мотиви и не са посочени фактическите основания за издаването му.

Независимо от наличието на делегации в Кодекса за социално осигуряване (КСО), оправомощаващи заместник-председателя на КФН да утвърди (съответно да измени или отмени) по негова преценка посочените в съответните разпоредби изисквания, приемам посочения от жалбоподателя аргумент в решението да бъдат изложени причините, довели до утвърждаване на нови Изисквания.

2. В жалбата се посочва, че решението противоречи на материалноправни разпоредби и по-конкретно на чл.180 и чл.249 от КСО. Жалбоподателят изтъква, че разпоредбата на чл.180, ал.2 от КСО е приложима единствено към фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, но не и към фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, управлявани от пенсионноосигурителните дружества.

Считам посочения аргумент за неоснователен поради следните причини:

Следвайки принципа на правната икономия, законодателят е предвидил текстовете на Глава 25 „Инвестиции”, регламентираща инвестирането на средствата на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, да не преповтарят съдържанието на Глава 14 от КСО, уреждаща инвестирането на средствата в задължителното пенсионно осигуряване. С тази цел в Глава 25 от КСО е въведен чл.249, който като цяло препраща към прилагането на разпоредбите на Глава 14. От общата препратка са предвидени две изрично

посочени изключения - чл. 178 и 180а. Всички останали членове от Глава 14, вкл. чл.180, са пряко приложими както към фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, така и към фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

В жалбата на ПОД „Алианц България” АД се твърди, че ако законодателят е имал намерение да препрати генерално към разпоредбите на Глава 14 от КСО, то той би записал, че нейните норми „се прилагат съответно” за фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Но законодателят би предвидил в чл.249 от КСО „съответно” прилагане на Глава 14 към този вид фондове, само ако съответна част от включените в нея текстове беше приложима към тях. В случая обаче законодателят е предвидил цялостното им прилагане, както е посочено по-горе.

Твърдението на жалбоподателя, че чл.249 от КСО препраща само към тези разпоредби от Глава 14, които определят вида на инвестициите на пенсионните фондове, също е несъстоятелно.

Подобно стеснително тълкуване би означавало, че и други разпоредби на Глава 14 от КСО не следва да са приложими спрямо фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, като например забраната по чл.179 от КСО за получаване и предоставяне на заеми от пенсионноосигурителното дружество от името и за сметка на фонда, възможността за сключване на срочни сделки с цел намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на доброволния пенсионен фонд и др.

Ограничаване на правото на лицата да бъдат информирани по реда на чл. 180 от КСО е недопустимо и с оглед на общите принципи на допълнителното доброволно пенсионно осигуряване за прозрачност на дейността на пенсионноосигурителните дружества и за разкриване на информация пред осигурените лица, прокламирани в чл.209, ал.1 от КСО.

Освен че посочените аргументи в жалбата на ПОД „Алианц България” АД не намират опора в нормативната уредба и в практиката по прилагане на действащите Изисквания, обхватът на чл.180, във връзка с препратката на чл.249 от КСО, никога не е бил поставян под съмнение и не е бил тълкуван ограничително, както прави това жалбоподателят. Такава гледна точка не е изтъкната и от Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване в представеното от нея становище по съгласуване на проекта на Изискванията (вх. № 23-00-54 от 15.08.2008 г.).

3. В жалбата на ПОД „Алианц България” АД се посочва, че решението е както незаконосъобразно поради несъответствие с целта на закона, така и нецелесъобразно, което „се състои в системата за определяне на реалната доходност на фонда”. Изтъква се също, че разминаването с целта на закона се дължи и на факта, че административният орган въвежда нови правни термини, които не съответстват на приетите от законодателя в КСО.

Не могат да бъдат споделени приведените от жалбоподателя доводи за незаконосъобразност на решението поради несъответствие с целта на закона. Същата е ясно прогласена с принципите на прозрачност, задължителна периодична отчетност и разкриване на информация (чл.125, ал.1 и чл. 209, ал.1 от КСО), както и от посочената в чл.120б от КСО цел на държавното регулиране и контрол - защита на интересите на осигурените лица и пенсионерите. Утвърдените с обжалваното решение Изисквания в интерес и защита на тези лица осигуряват в максимална степен пълнота на предоставяната информация за постигнатите инвестиционни резултати от управлението на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване.

Делегацията на чл.180, ал.2 от КСО дава право на заместник-председателя на КФН да утвърди изисквания към пенсионноосигурителните дружества относно определянето и публичното оповестяване на постигнатите инвестиционни резултати при управлението на пенсионен фонд. Безспорно е, че тази делегация дава възможност на административния орган, в рамките на оперативната му самостоятелност, да формулира реда, начина и

критериите за определянето и за оповестяването на посочените резултати. При това той не е ограничен от въведената от нормативната уредба терминология, а за целите на административния акт може да въвежда и нови понятия, стига те да са ясно дефинирани. Това е направено в утвърдените Изисквания.

Жалбоподателят счита, че понятието, използвано в КСО „постигнати инвестиционни резултати”, е неправилно раздробено и смислово разширено от административния орган „на номинална доходност, реална доходност, средна номинална и средна реална доходност”. Поради това се прави изводът, „...че инвестиционните резултати могат и трябва да се посочват само с една величина - доходност на средствата, определена в процент спрямо един начален и един краен срок”.

Посоченото твърдение също не може да се приеме за основателно. Законодателят е дал правото (чл. 180, ал. 2, т. 2 от КСО) на административния орган в лицето на заместник-председателя на КФН да определи изискванията към «определянето и публичното оповестяване от пенсионноосигурителното дружество на постигнатите инвестиционни резултати». Въз основа на това делегирано правомощие заместник-председателят на КФН в т. 23 от Изискванията определя, че пенсионноосигурителното дружество е длъжно да оповести постигнатите инвестиционни резултати - доходност и инвестиционен риск, като по-нататък конкретизира видовете доходност (нетна и реална) и измерителите на инвестиционния риск (стандартно отклонение на доходността и коефициент на Шарп).

В жалбата също така се твърди, че официалният инфлационен индекс за страната, изчислен от НСИ, няма никакво отношение към измерването и оповестяването на резултатите от инвестиционния процес.

Това твърдение също не може да бъде прието за правилно. За осигурените лица е особено важно да разполагат с информация за управлението на внесените от тях средства – номиналното им увеличение и отражението на инфлацията върху номиналната им стойност. Именно реалната доходност е основен измерител, който отразява влиянието на инфлацията върху натрупаните средства на осигурените лица.

Отчитайки дългосрочния характер на вложенията във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, може да се приеме данните за реалната доходност в Изискванията да се отчитат за дългосрочен период, т.е. период надхвърлящ 5 календарни години. Поради това приемам за целесъобразно да се увеличи периода за определяне и публично оповестяване на реалната доходност на пенсионните фондове от една на пет години.

Не може да бъде споделено и твърдението на жалбоподателя за некоректност на формулата и получаване на подвеждащ резултат при нейното използване за изчисляване на реалната доходност. Формулата за изчисляване на реалната доходност по т. 1 от Приложение № 4 е известна във финансовата теория и практика като „формула на Фишер” и отразява съвременните разбирания на икономическата наука за измерване на инфлационните ефекти върху покупателната сила на нарасналите в номинално изражение парични средства. Тя се прилага при определянето и оповестяването на реалната доходност от управлението на активите на пенсионните фондове и в други държави с аналогични пенсионни системи.

Като се запознах с подадената жалба и предвид обстоятелството, че приемам за основателни някои от посочените от ПОД „Алианц България” АД аргументи относно обжалваното решение, както и с оглед необходимостта от предоставяне на по-дълъг срок за привеждане на дейността на пенсионноосигурителните дружества в съответствие с Изискванията, се възползвам от правото, дадено на административния орган от чл.91, ал.1 от АПК, да преразгледа сам въпроса и да измени съответния административен акт в 7-дневен срок от подаване на жалбата.

С оглед на гореизложеното и на основание чл. 91, ал. 1 от АПК във връзка с чл.123и, ал.2 и чл. 180, ал. 2 и чл.249 във връзка с чл.180, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване и на основание чл.17, ал.1, т.5 от Закона за Комисията за финансов надзор

РЕШИХ:

Изменям свое решение № 1136 – ПОД от 29.08.2008 г. и утвърдените с него Изисквания към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и т. 2 от Кодекса за социално осигуряване, както следва:

1. Допълвам решението с мотиви и с описание на фактическите основания за издаването му:

„Наблюдаваната от началото на годината тенденция на капиталовите пазари за намаляване на цените на финансовите инструменти доведе до спадане на стойността на нетните активи на фондовете, което се отрази и върху стойността на един дял, съответно върху натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените лица. В резултат на това в КФН са постъпили значителен брой жалби от осигурени лица с твърдения за недостатъчна информираност относно инвестиционния риск, водещ до понижаване на натрупаните средства по индивидуалните им партии. Това налага промяна на т. 12 от утвърдените с решение № 236-ПОД от 28.03.2006 г. на заместник-председателя на КФН, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”, Изисквания към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и т. 2 от Кодекса за социално осигуряване (Изискванията) и определянето на правила за оповестяване на постигнатите инвестиционни резултати, включително с предоставяне на информация, че при допълнителното пенсионно осигуряване не се гарантира положителна доходност и че стойността на дяловете може да се понижи. С цел по-добра информираност на осигурените лица относно влиянието на инфлацията върху средствата по индивидуалните им партии се въвежда изискване за оповестяване на данни за постигнатата реална доходност като с оглед дългосрочния характер на осигуряването се предвижда тя да се оповестява задължително за периоди, надхвърлящи 5 години.

Налага се и изменение на т. 16 от Изискванията предвид констатираната неяснота и противоречивост при прилагането ѝ в практиката, както и във връзка с нееднократно постъпвалите в КФН запитвания и сигнали от различни пенсионноосигурителни дружества. Необходимо е и уеднаквяване на използваната терминология в същата точка и чл. 180 от КСО.

Поради назрялата обществена необходимост от по-детайлна регламентация на принципите и показателите за определяне и оповестяване на постигнатите инвестиционни резултати при управлението на активите на пенсионните фондове, се налага изменение на Изискванията и в тази насока. Отделни представители на пенсионноосигурителните дружества, председателят на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО) и осигурени лица многократно са изразявали по различни поводи и в медиите мнението си, че тази промяна е наложителна.

След проведена на 13.06.2008 г. работна среща с Комитета по инвестиции и капиталови пазари към БАДДПО, същият подготви и внесе в КФН "Методология за изчисляване на измерители на риска на фонд за допълнително пенсионно осигуряване", която е залегнала в основата на разработеното Приложение № 4 към Изискванията.

С оглед необходимостта от извършване на многобройни промени се налага приемането на нови Изисквания към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и т. 2 от КСО (Изискванията), с които да се отменят сега действащите, утвърдени с решение № 236-ПОД от 28.03.2006 г. на заместник-председателя на КФН, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Проектът на Изискванията е съгласуван с БАДДПО като значителна част от внесените от асоциацията бележки е взета предвид при изготвянето на окончателния вариант.

С новите Изисквания се цели прецизиране на текста на досегашната т.16 и въвеждане на единна практика при прилагането му от всички пенсионноосигурителни дружества. С въвеждането на принципи и показатели както за определяне и оповестяване на постигнатата доходност при управлението на активите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, така и за измерване и представяне на поетите от пенсионноосигурителното дружество инвестиционни рискове, се цели постигане на по-добра информираност на осигурените лица за резултатите от инвестиране на техните средства. Предвижда се прилагане на едни и същи методи от пенсионноосигурителните дружества при определянето и оповестяването на посочената информация с оглед тя да бъде достъпно представена пред публиката и резултатите да бъдат съпоставими.”

2. В т.1 на решението думите „от 01.10.2008 г.” се заменят с „от 01.01.2009 г.”.

3. В т.2 от решението думите „считано от 01.10.2008 г.” се заменят със „считано от 01.01.2009 г.”.

4. В приложените към решението Изисквания към рекламните и писмените информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2 и чл. 180, ал. 2, т. 1 и т. 2 от Кодекса за социално осигуряване се правят следните изменения и допълнения:

4.1. Подточка 23.2. се отменя.

4.2. Подточка 23.3. става подточка 23.2. и се изменя така:

„23.2. средната номинална доходност в процент при управлението на активите на пенсионния фонд за предходния петгодишен период, изчислена като средна геометрична на доходностите, определени по реда на подточка 23.1. за всяка поредна календарна година от петгодишния период;”

4.3. Подточки 23.4. и 23.5. стават съответно подточки 23.3. и 23.4.

4.4. Създава се нова т.24:

„24. След изтичане на пет пълни календарни години от деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или от деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд, пенсионноосигурителното дружество започва заедно с резултатите по т.23 да оповестява публично и информация за:

24.1. номиналната доходност в процент при управление на активите на пенсионния фонд за периода от деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или от деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд, изчислена като разликата между стойността на един дял на фонда, валидна за последния работен ден на последната календарна година от периода и стойността на един дял на фонда, валидна за деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд, се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд;

24.2. реалната доходност в процент при управлението на активите на пенсионния фонд за периода от деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или от деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд, изчислена като номиналната доходност, определена по реда на подточка 24.1., се коригира с инфлацията по формулата в т.1 на Приложение № 4.”

4.5. Досегашната т. 24 става т. 25 и в нея думите „по подточка 23.1., 23.2. и 23.4” се заменят с „по подточка 23.1. и 23.3.” и накрая се добавя „В тези случаи графиката по подточка 23.3 е с начало последния работен ден на календарния месец, в който е постъпила първата вноска в пенсионния фонд.”

4.6. Досегашната т. 25 става т. 26.

4.7. Досегашната т. 26 става т. 27 и накрая се добавя „В тези случаи не се оповестява информация за равнището на инвестиционния риск при управление на активите на пенсионния фонд.”

4.8. Досегашните т. 27, 28, 29 и 30 стават съответно т. 28, 29, 30 и 31.

4.9. Текстът за основанията за утвърждаване на изискванията с решения се изменя така:

„Изискванията са утвърдени на основание чл. 123и, ал. 2, чл. 180, ал. 2 и чл. 249 във връзка с чл. 180, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване с решение № 1136-ПОД от 29.08.2008 г. и са изменени с решение № 1194-ПОД/17.09.2008 г. на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Осигурителен надзор”.”

4.10. В т. 1 на Приложение № 4 думите „всяка поредна година от предходния петгодишен период” се заменят с „периода от деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или от деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд”, а дефинирането на показателя „I” се изменя така:

„I – инфлацията за периода от деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или от деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд, измерена с общия индекс на потребителските цени, обявен от Националния статистически институт, за месец декември на последната година от периода, спрямо месеца, предхождащ деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове или деня на постъпването на първата вноска в пенсионния фонд.”

Решението подлежи на обжалване по административен ред пред Комисията за финансов надзор или по съдебен ред пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

**ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
РЪКОВОДЕЩ УПРАВЛЕНИЕ
“ОСИГУРИТЕЛЕН НАДЗОР”:**

БИСЕР ПЕТКОВ